România reciclează de 8 ani doar 14% din deșeurile municipale

Uniunea Europeană și-a propus să devină lider global în gestionarea și reciclarea deșeurilor, însă România este în continuare unul dintre cele mai slab performante state membre la acest capitol.

De ce România nu a reușit să crească în ultimii 8 ani gradul de reciclare?

Pe scurt, motivul acestei agitații pornește de la țintele impuse de Uniunea Europeană în domeniul reciclării deșeurilor, încă din 2008. Obiectivul major este ca, până la data de 31 decembrie 2020, statele UE să atingă, cel puțin pentru deșeurile de hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile municipale, un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din cantitatea totală de deșeuri generate.

Cu toate acestea, conform Eurostat, România a înregistrat în anul 2017 o rată foarte scăzută de reciclare a deșeurilor municipale de doar 14% (7% din reciclarea materialelor și 7% din compostare), cu doar un procent în plus față de anul 2010.

Ținând cont că eliminarea deșeurilor la groapa de gunoi ar trebui să reprezinte ultima alternativă de gestionare a deșeurilor, este alarmant că rata acesteia a ajuns până la 70%, în timp ce rata de reciclare stagnează de mai bine de 8 ani.

Cum se face că, deși există peste 20 de acte normative în vigoare aferente domeniului deșeurilor, încă sunt probleme majore?

Legislația de mediu a început să prindă contur încă din 2005, odată cu adoptarea Ordonanţei de urgenţă nr. 195/2005 privind protecţia mediului, care stipulează că autorităţile administraţiei publice locale au obligația să asigure, prin serviciile publice şi prin operatorii economici responsabili, luarea măsurilor de salubrizare a localităţilor. În 2011 a fost publicată Legea nr. 211/2011 privind regimul deşeurilor, care impunea autorităților locale să asigure colectarea separată cel puţin pentru următoarele tipuri de deşeuri: hârtie, metal, plastic şi sticlă.

Așadar, deși această obligație există de mai bine de 7 ani, făcând abstracție de cunoscutele clopote colorate (care nu și-au dovedit, însă, utilitatea), cu toții am observat că doar de câteva luni au început să răsară la parterul unor blocuri pubelele colorate în albastru și galben, ce permit colectarea separată a deșeurilor de hârtie și plastic.

În vara anului trecut, Guvernul a mai emis o ordonanță de urgență (74/2018), cu scopul de a ușura implementarea legislației europene privind economia circulară, precum și punerea în aplicare a angajamentelor luate în fața Comisiei Europene. Astfel, s-au stabilit instrumentele economice necesare a fi implementate: plătește pentru cât arunci, răspunderea extinsă a producătorului, sistemul garanție-returnare și contribuția pentru economia circulară.

Totodată, responsabilitatea îndeplinirii condițiilor impuse de UE a fost transferată în seama primăriilor și a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară (ADI). Ținând cont că foarte puține ADI-uri sunt funcționale în acest moment, iar infrastructura este slab dezvoltată, va fi aproape imposibil ca aceștia să dezvolte și să pună în aplicare în mai puțin de doi ani un sistem eficient de gestionare a deșeurilor.

Astfel, la aproape un an de la apariția actului normativ care definește modul în care va funcționa întregul mecanism de reciclare/valorificare a deșeurilor de ambalaje, există în

continuare foarte multe semne de întrebare, iar piața reciclării deșeurilor de ambalaje este în acest moment blocată în așteptarea unor clarificări din partea autorităților.

În acest context, Ministerul Mediului și-a asumat publicarea unui ghid cu recomandări pentru aplicarea modificărilor legislative introduse prin OUG nr. 74/2018, acesta nefiind însă reglementat printr-un Ordin de ministru pentru a avea putere de aplicare.

Ce recomandări aduce totuși acest Ghid orientativ?

În funcție de sistemul de colectare implementat, numărul de fracții colectate separat de firmele de salubritate poate varia de la 2 fracții (umed și uscat), la 5 fracții (hârtie/carton, plastic/metal, sticlă, deșeuri verzi și deșeuri reziduale).

Primăriile, care sunt responsabile cu asigurarea salubrizării localităților, ar trebui să asigure investițiile necesare pentru colectarea separată a deșeurilor reziduale și a celor reciclabile și actualizarea tarifelor în vederea integrării costurilor suplimentare apărute.

Tarifele/taxele distincte defalcate trebuie comunicate beneficiarilor (populației și agenților economici) în vederea conștientizării importanței colectării separate a deșeurilor reciclabile.

Reguli și sancțiuni pentru populație și agenții economici

Cetățenii care nu colectează în mod corect deșeurile vor trebui să plătească tarife/taxe de 1,5 sau de 2-3 ori mai mari față de cele stabilite pentru colectarea corectă.

Operatorul de salubritate va avea dreptul reîncadrării deşeurilor reciclabile, respectiv a biodeșeurilor, în deșeuri reziduale cu aplicarea tarifului respectiv, deopotrivă cu sancțiunea mai sus amintită, dacă se constată un grad de

impurificare a acestora mai mare de 25% pentru reciclabile, respectiv 10% pentru biodeșeuri. Suntem curioși cum va proceda firma de salubritate pentru a determina procentul respectiv, având în vedere că nu s-a stabilit o metodologie de calcul unitară la nivel național.

În concluzie, putem spune că deja există majoritatea ingredientelor necesare evoluției sistemului de colectare și reciclare a deșeurilor în România. Cadrul legal a fost completat cu instrumentele necesare, rămâne de văzut dacă aceste ultime clarificări sunt suficiente pentru ca România să pornească pe o traiectorie ascendentă în domeniul reciclării.

Doar printr-o implicare și cooperare activă între sectorul public și cel privat, împreună cu o educare constantă a cetățenilor, vom putea progresa către o economie circulară. În cazul nerespectării obligațiilor asumate, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate impune României plata unei sume forfetare ce depășește 1 milion euro plus penalități pentru fiecare zi de întârziere.

Autori: Adrian Teampău, Partener Asociat, Departamentul de Asistență Fiscală și Juridică și Laura Ciobanu – Manager, Consultanță de Mediu, EY România

***

Despre EY România

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 260.000 de angajaţi în peste 700 de birouri din 150 de ţări şi venituri de aproximativ 34,8 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2018. Reţeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienţilor servicii prin care să beneficieze de oportunităţile din întreaga lume. În România, EY este liderul de pe piaţa serviciilor profesionale încă de la înfiinţare, în anul 1992. Cei 800 de angajaţi din România şi Republica Moldova

furnizează servicii integrate de audit, asistenţă fiscală, asistenţă în tranzacţii şi servicii de asistenţă în afaceri către companii multinaţionale şi locale. Avem birouri în Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi Chişinău. EY România s-a afiliat în 2014 singurei competiții de nivel mondial dedicată antreprenoriatului, EY Entrepreneur Of The Year. Câștigătorul ediției locale reprezintă România în finala mondială ce are loc în fiecare an în luna iunie la Monte Carlo. În finala mondială se acordă titlul World Entrepreneur Of The Year. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi pagina noastră de internet: www.ey.com.